

**MÚSICA DE
CAMBRA**

27 D'ABRIL

SALA 2 ORIOL MARTORELL

VARIACIONS GOLDBERG

JONATHAN BROWN, ABEL I ARNAU TOMÀS

PROGRAMA DE MÀ

JOHANN SEBASTIAN BACH

(Eisenach, Alemanya 1685 – Leipzig 1750)

VARIACIONS GOLDBERG, BWV 988

(1741) – 51'

Aria

Variatio 1. a 1 Clav.

Variatio 2. a 1 Clav.

Variatio 3. Canone all'Unisono. a 1 Clav.

Variatio 4. a 1 Clav.

Variatio 5. a 1 ô vero 2 Clav.

Variatio 6. Canone alla Seconda. a 1 Clav.

Variatio 7. a 1 ô vero 2 Clav. al tempo di Giga

Variatio 8. a 2 Clav.

Variatio 9. Canone alla Terza. a 1 Clav.

Variatio 10. Fughetta. a 1 Clav.

Variatio 11. a 2 Clav.

Variatio 12. a 1 Clav. Canone alla Quarta in moto contrario

Variatio 13. a 2 Clav.

Variatio 14. a 2 Clav.

Variatio 15. Canone alla Quinta. a 1 Clav.: Andante

Variatio 16. Ouverture. a 1 Clav.

Variatio 17. a 2 Clav.

Variatio 18. Canone alla Sesta. a 1 Clav.

Variatio 19. a 1 Clav.

Variatio 20. a 2 Clav.

Variatio 21. Canone alla Settima

Variatio 22. a 1 Clav. alla breve
Variatio 23. a 2 Clav.
Variatio 24. Canone all'Ottava. a 1 Clav.
Variatio 25. a 2 Clav.: Adagio
Variatio 26. a 2 Clav.
Variatio 27. Canone alla Nona. a 2 Clav.
Variatio 28. a 2 Clav.
Variatio 29. a 1 ô vero 2 Clav.
Variatio 30. a 1 Clav. Quodlibet
Aria da Capo

ABEL TOMÀS, VIOLÍ

JONATHAN BROWN, VIOLA

ARNAU TOMÀS, VIOLONCEL

COMENTARI

per **Berta Coll i Bosch**

Per què tornem sempre a les *Variacions Goldberg*? Potser perquè ens tranquil·litzen i ens desperten a parts iguals. Potser perquè són un exercici de claredat i alhora se'ns escapen irremeiablement, amb una pàtina de misteri que ens abdueix un cop rere un altre. Potser, per damunt de tot, perquè són una joia arquitectònica, un monument colossal que s'erigeix a partir d'una estructura harmònica travada amb mà d'orfebre. Quan Beethoven deia que «la música és l'arquitectura dels sons», segurament pensava, primer de tot, en Johann Sebastian Bach. Amb el punt just de severitat, el mestre barroc va saber posar el rigor intel·lectual al servei de l'espiritualitat i va llegar-nos així un catàleg d'obres commovedorament impecables. L'*Ària amb variacions diverses*, coneguda arreu com les *Variacions Goldberg*, n'és un exemple magnífic. Escrita originalment per a clavicèmbal amb dos manuals, avui dia se n'interpreten tota mena d'adaptacions, com ara la transcripció per a trio de corda de la qual gaudirem aquest vespre.

Bach va compondre les *Variacions Goldberg* el 1741 arran d'un encàrrec del comte Kaiserling, l'ambaixador rus a la cort de l'elector de Saxònia. Va dedicar-les al clavecinista de la cort, Johann Gottlieb Goldberg, i és per això que popularment s'han acabat batejant amb el seu cognom. Segons el musicòleg alemany Johann Nikolaus Forkel, el comte va demanar a Bach una obra calmada i jovial que l'ajudés a relaxar-se durant les nits d'insomni. Aquesta interpretació tan romàntica, però, no deixa de ser filla del seu temps, les darreries del segle XVIII. En realitat, Bach va abordar la tasca amb una missió més transcendental, connectada directament amb la religió.

La variació, una tècnica vinculada als inicis de la polifonia i consolidada a mitjans del segle XVI, és un mecanisme creatiu que potencia l'experimentació estilística. Bach va dur aquest gènere a un punt culminant en incloure les *Variacions Goldberg* en una antologia d'exercicis per a teclat, el *Clavier-Übung*, que canonitzava certs principis de la tècnica pianística. L'ària inicial de l'obra va seguida de trenta variacions, agrupades en deu grups de tres –en cadascun dels quals alterna una variació lliure, una dansa i un cànon– i amb un quòdlibet final d'arrel popular. A tall de conclusió, Bach recupera l'ària inicial. De fet, a diferència d'altres variacions, aquí el tema primigeni no es percep clarament fins a la represa final. Una altra peculiaritat de les *Variacions* és que no es basen en el tractament d'una melodia, sinó en el desenvolupament d'una seqüència harmònica, la línia del baix, que no sempre es reconeix fàcilment, però que aglutina subterràniament totes les parts de l'obra.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

**CATALUNYA
RADIO**